

GYERMEKKÉNT, MIKOR EGY NAP NAGYAPÁM A DOBERDŐ-DALT ÉNEKELTE, MEGKÉRDEZTEM TŐLE, HOGY EZT A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚBAN TANULTA-E.

NEM, MERT DOBERDŐ ÉS ISONZÓ MÉG AZ ELSŐ, NAGY HÁBORÚBAN TÖRTÉNT, Ahol az én apám harcolt. Ő énekelte gyakran, tőle tanultam én is. Megvan annak a maga mondókája. Elmesélem neked.

APÁMÉK DEBRECENBŐL INDULTAK OLASZORSZÁG FELÉ. NEM MESSZE A FRONTTÓL, EGY Pihenőnél, a parancsnok odalépett hozzá.

MIK AZOK MAGÁNÁL?

IDEFELE GYÖVET VETTEM ŐKET, PARANCSNOK ÚR.. VAN ODAHAZA KÉT KISJÁNYOM, MEG EGY KIS-FIJAM. A JÁNYOKNAK EGY-EGY BABÁT, A FIJÜCSKÁNAK MEG ESZT A FALOVAT. FELESÍGEMNEK MEG ESZT A SZÍP ROJTOS KENDŐT..

NA, PAKOLJA CSAK EL SZÉPEN AZOKAT A DOLGOKAT, AZTÁN FELEJTSE EL ŐKET. MOST ELSŐ A HAZA! MI MOST ITT ÁTTÖRÜNK! ABMARSCH ÉS MEG SEM ÁLLUNK VELENCÉIG! MÓRESRE TANÍTJUK A KUTYA TALJÁNOKAT!

APÁM ELRAKTA HÁT A JÁTÉKOKAT, AZTÁN MEGKEZDTE SZOLGÁLATÁT. 1915 JÚNIUSÁT ÍRTÁK EKKOR. MÁR MASNAP MEGKEZDÖDTEK A HARCOK, RÉTTENTŐ HIDEGBEN, BORZALMAS KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT.

BOO-OO

TÁMADÁS!

ÚGY INDULT A HÁBORÚBA, HOGY A HAZÁÉRT HARCOL, ÉS HA KELL, FELÁLDOZZA ÉLETÉT. DE A HALÁL SEMMISÉG VOLT AZ ÁTÉLT SZÖRNYŰSÉGEKHEZ KÉPEST. A LEGTÖBB HELYEN A PUSZTA FÖLDÖN FEKÜDTEK A HULLÁK, AHOL ÉPPEEN ELÉRTÉ ÖKET VÉGZETÜK, HISZÉN TEMETNI CSAK NAGY NEHÉZSÉGEK ÁRÁN LEHETETT. BORZALMAS BŰZ ÉS KÜLÖNFÉLE SZÉTROBBANT TESTRÉSZEK LÁTVÁNYA INGERELTE HÁNYÁSRA AZ EMBEREKET.

HUN VAN ILYENKOR A JÓISTEN, GÁLL SÓGOROM? — KÉRDEZTE KORNICS JÓSKA, APÁM FALUBÉLI TÁRSA.

ODAHAZA VIGYÁZ A CSALÁDUNKRA, PAJTÁS! MIRÁNK MOST NEM FIGYELHET...

"KUTYA ÚRISKOLÁJÁT AZ ILYÉN ISTENNEKI!..."

FALUJUKBÓL HÁRMAN KERÜLTEK DEBRECENBE, AZÓTA IS EGYÜTT ETTÉK A BAKASÁG KESERŰ KENYERÉT: APÁM (GÁLL IMRE), A CSÚNYASZÁJÚ KORNICS JÓSKA, MEG A FIATAL, ALIG TIZENNYOLC ESZTENDŐS SARKI PETI.

PÁR HÉTIG TARTÓ CSATÁT KÖVETŐEN TOVÁBB HALADTAK ELŐRE, JOBBAN MONDVA FELFELÉ A JEGES, HAVAS SZIRTEKEN.

APÁM EKKOR KERÜLT ISMÉT KÖZELEBBI KAPCSOLATBA PARANCSNOKÁVAL, AKI KOMMANDÍROZÁS KÖZBEN ELCSÚSZOTT, PRÓBÁLT MEGKAPASZKODNI AZ EGYIK SZIKLÁN.

ODAROHANTAK HOZZÁ ÉS NAGY ÜGGYEL-BAJJAL SIKERÜLT KÉT TÁRSÁVAL VISSZAHÚZNI A PEREMRE, AZ ÉLETBE.

ITT VAGYOK!

ADJA A KEZÉT, PARANCSNOK ÚR!

NEM VÁRTAK, NEM IS KAPTAK KÖSZÖNETET, KÍMÉLETLEN IDŐ VOLT, HALADTAK TOVÁBB. A HEGYTETŐN KIS PIHENŐT TARTOTTAK, DE SZINTE AZONNAL OLASZ TŰZ ELLEN KELLETT VÉDEKEZNIÜK. EKKOR ÉRTE HALÁLÓS GRÁNÁT A FIATAL SARKI GYEREKET.

APÁM MELLETTE TÉRDELT, MIKOR A GYLKOS TALÁLAT BECSAPOTT ÉS FELSZAKÍTOTTA A FIÚ GYOMRÁT.

SEGÍTSÉN RAJTAM, IMRE BÁTYÁM, SEGÍTSÉN RAJTAM!

APÁM LÁTTA, HOGY ITT NINCS SEGÍTSÉG, JOBB LETT VOLNA SZENVEDÉSEIT MEGSZAKÍTANI, DE NEM BÍRTA MEGTENNI. KORNICS JÓSKA LÉPETT AZ IFJÚHOZ ÉS KÖNNYES SZEMMEL FŐBE LÖTTE.

ITT FOGUNK MIND MEGPUSZTULNI, IMRE, ENNÉL A ROHADT ISONZÓ MENTIN...

OKTÓBER VÉGÉIG KISSÉ ALÁBBHAGYOTT A HARC, AZTÁN SOKSZOROS ERŐVEL FOLYTATÓDOTT. EKKORTÁJT, EGY ESŐS ÉJSZAKÁN, ÖTEN INDULTAK FELDERÍTÉSRE A PARANCSNOKUKKAL. APÁM, KORNICS, MEG MÉG KÉT FIATAL BAKA.

EGY PISSZENÉST SE, FIŰKI!

AZ ERDŐBEN AZONBAN RAJTUK ÜTÖTT NÉHÁNY OLASZ KATONA. TŰZHARCBA KEVEREDTEK, ÉS SIKERÜLT VÉGEZNIÜK AZ ELLEN-SÉGGEL, DE KORNICS, ÉS AZ EGYIK FIATAL AZONNAL ÉLETÉT VESZTETTE, A PARANCSNOK PEDIG SEBET KAPOTT AZ OLDALÁBA.

GYILKOLJÁTKOK ÖKET!

A PARANCSNOKOT
APÁM ÉS A MÁSIK FIATAL BAKA
TÁMOGATTA VISSZA A TÁBORBA.

ÚJABB PÁR CSENDES NAP KÖVETKEZETT, MIALATT A PARANCSNOK SZÉPEN FELÉPÜLT,
NEMOKÁRA MÁR OTT SÉTÁLT MAGA IS A BAKÁK KÖZÖTT. AZ EGYIK HIDEG ÉJSZAKÁN
MEGÁLLT APÁM MELLETT ÉS FÉLREVONTA.

BIZTOSAN TUDJA, TEGNAP KIDTÁK
PARANCSBA, HOGY AKI FOGLYOT
EJT, HARMNC NAPRA ELMEHET EBBŐL
A POKOLBÓL SZABADSÁGRA.

TUDOM,
PARANCSNOK ÚR!

NO,
HÁT MA HÁRMAN EJTETEK
FOGLYOT, EBBŐL
KETTŐ HOLNAP INDUL IS
HAZA, A CSALÁDJÁHOZ.

A HARMADIK AZONBAN OLYAN SÚLYOS SÉRÜLÉST
KAPOTT NAGYSZERŰ CSELEKEDETE KÖZBEN, HOGY
FERTÁLY ÓRÁVAL EZELŐTT BELEHALT SEBEIBE.
MAGA KÉTSZER MEGMENTETTE AZ ÉLETEMET,
ÉS ÉN NEM MONDTAM KÖSZÖNETET. MOST ÉN
ODAADMOM MAGÁNAK ENNEK AZ ELHALT EMBERNEK
A JUTALMÁT, A MAGA NEVÉRE KITÖLTÖTT PAPIROKAT,
HOGY HAZA TUDJON MENNI. OTTHON TÖLTHETI
A KARÁCSONYT A CSALÁDJÁVAL. ADJA ÁT AZOKAT
AZ AJÁNDÉKOKAT A GYERMEKEINEK ÉS ÖLELJE
A FELESÉGÉT, AMIG CSAK LEHET!

MIKOR ÁTVETTE AZ IRATOT, MEGKÖNNYESÉDETT MINDKÉT EMBER
TEKINTETE. NEM VÁLTOTTAK TÖBB SZÓT, NEM IS LÁTTÁK EGYMÁST
TÖBBÉ.

APÁM HAZAÉRT, EGYÜTT TÖLTÖTTÜK A KARÁCSONYT,
AZTÁN 1916-BAN MÁR NEM ISONZÓHOZ VONULT BE
ÚJRA. SZERENCSESEN TŰLÉLTE A HÁBORÚT,
AKKOR HALT MEG, AMIKOR TÉ NYOLCADIK
HÓNAPBAN VOLTÁL AZ ANYÁD HASÁBAN,
1973-BAN... EZ A FOTÓ MARADT UTÁNA,
1915-BEN KÉSZÜLT, MIKOR INDULT
A HARCTERRE. HÁROM ÉVES
VAGYOK RAJTA.